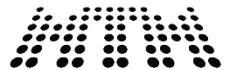
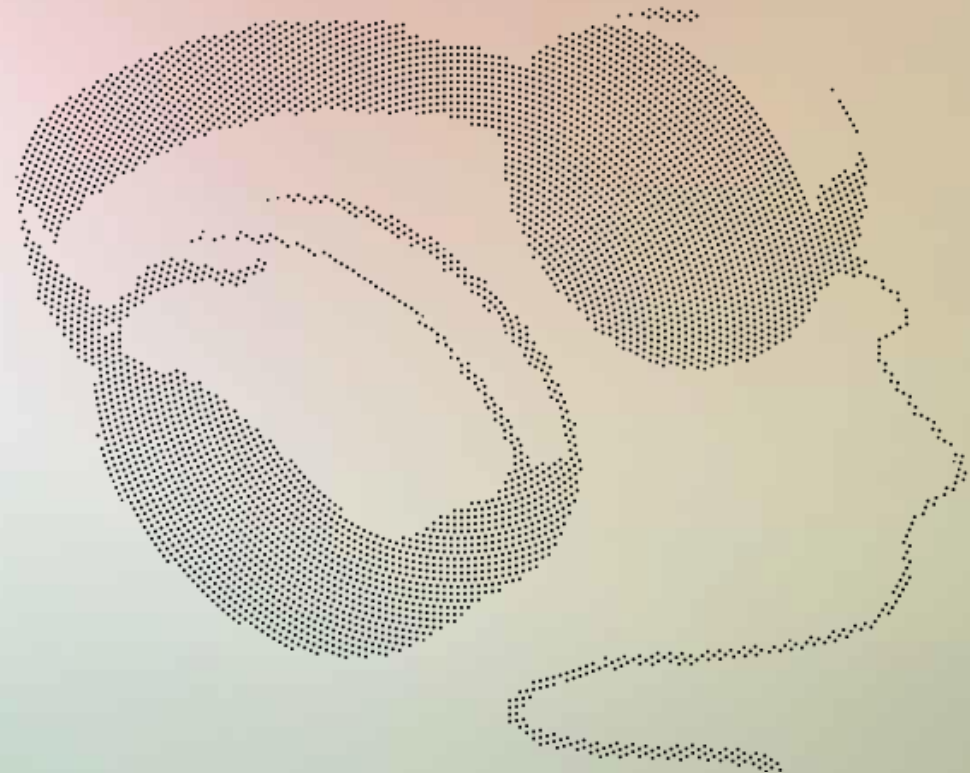

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

LL - Manga för personer med funktionsnedsättning

Är manga verkligen lättläst?

Kapitel 1: Vad är en lättläst bok?

1. Grundprinciper:

- Undvik abstrakta uttryck, metaforer och ordspråk.
- Använd korta meningar.
- Läsvänlig layout
- Bilder/illustrationer ska förtydliga texten.

2. Olika svårighetsgrader behövs beroende på vilken funktionsnedsättning målgruppen har.

Kapitel 2: Är manga verkligen lättläst?

Manga är inte lätt, kräver att man förstår genren med dess specifika uttryck och estetik. De måste även belysas i sociala- och historiska kontexter.

- Pratbubblor: Spetsen pekar på vem som talar.
- Texten inom kvadratisk ram = berättarröst
- Onomatopoetiska ljud utgår ifrån normen i det aktuella landet.
- Komposition: Läser man från höger till vänster, eller tvärt emot? Berättelsen fortskrider i linje med ögonrörelsen.
- Manga ritas olika(i Japan) beroende på den tilltänkta målgruppen* .

Kapitel 3: Vem behöver LL – många?

1. Personer med intellektuell funktionsnedsättning – baserad på en enkätundersökning ”Böcker jag tycker om”
 - Böcker med mindre texter men med flera bilder/fotografier uppskattas.
 - Många som riktas mot barn, som har enklare berättelser, uppskattas. (86 % av svaranden var vuxna.)
 - Hypotes: Lättlästa och intressanta många vars innehåll är anpassat till vuxna skulle hitta flera läsare.

Kapitel 3: Vem behöver LL – manga?

2. Personer med nedsatt hörsel

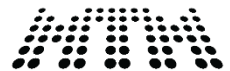
- Hypotes: LL-manga med texter försedda med teckenspråkiga koder bör fungera för denna målgrupp.

3. Personer med dyslexi

- Hypotes: LL - manga med en tydlig berättelse som innehåller färre texter i pratbubblor bör fungera.

4. För utrikesfödda

- Inte alla känner till manga.
- Hypotes: LL - manga kan fungera som inkörsport till ”manga läskunnighet”.

Kapitel 4: Att rita LL - manga – utifrån ”De röda skorna” och ”En naken karl”

Förslag till riktlinjer för LL- manga

- Berättelsen är kronologiskt ordnad.
- Tidslinjen och synvinklar ska inte korsas.
- Enkel komposition
- Begränsad information i en och samma ruta
- Korta texter i pratbubblorna
- Rita en och samma person identifierbart.
- Undvik förkortningar, metaforer och personifikationer.
- Undvik onomatopoetiska och mimetiska ord samt symboler som förstärkningsuttryck.

Kapitel 4 + 5: Att läsa LL- manga – undersökningar och analys

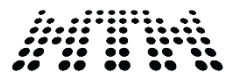
- En undersökning bland 16 handledare/specialpedagoger visar att det är svårt för dem att bedöma ”manga-läskunnighet” hos personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- Undersökningar bland personer med intellektuell funktionsnedsättning genomförs för att välja den lämpligaste versionen för LL – manga.
- De använda versionerna i undersökningarna*:
A: I enlighet med mallen för LL- manga, 13 sidor
B: Berättelsebärande, 18 sidor

Kapitel 5: Undersökningar och analys

De röda skorna

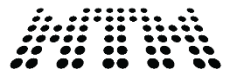
- Deltagare: 30 personer (13 kvinnor, 17 män) med intellektuell funktionsnedsättning
- Nedsättningsgraden lätt: 14 personer
- Nedsättningsgraden mellan: 16 personer
- Resultat: Graden av funktionsnedsättning påverkar inte valet av versionerna, utan det är läs(o)vanan av manga som avgör valet.

Kapitel 5: Undersökningar och analys

2. En naken karl

- Versionerna A, B fick två varianter, lättare/svårare* .
- Deltagare: 40 personer med intellektuell funktionsnedsättning (20 av varje kön och nedsättningsgraden lätt/mellan)
- Jämn fördelning av nedsättningsgraden samt många-erfarenhet per version och variant

Kapitel 5: Undersökningar och analys

Forts. En naken karl

Utmaning: Originalen kräver en litterärkunnighet hos läsaren. Hur hitta berättelsens kärna utan att förlora humorn?

- I förta hand med fokus på förståelsen
- Raka dialoger, max två rader*
- Tydliga placering av huvudpersoner
- Inga förkortningar, betydelsebärande tecken /linjer

Kapitel 5: Undersökningar och analys

Fort. En naken karl

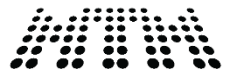
Resultat:

- Förståelsen av boken påverkas inte av versionerna/varianterna. Över 80 % av svaren var korrekta. Följ riktlinjer för LL – många!
- Onomatopoetiska ord/symboler: svårt att tolka känslor, underlättar vid beskrivning av rörelser
- Bakgrundsbilden kan orsaka missförstånd vid scenbyte.

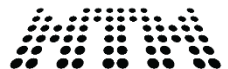
Kapitel 5: Att läsa LL- manga – utifrån analys av undersökningarna

1. Utmaning att kunna förmedla känslor – behov av kommentarer, tydliga skiljelinjer mellan rutor
2. Undvik att hoppa över rutor. Det försvårar förtydligande av situationsväxlingar och hur berättelsen utvecklas.
3. Använd riktlinjer för TV program för att öka förståelsen av vad man ser och läser.
4. Mångfalden i teman och teckningsmetoder viktig.
5. Utmaning: Att producera LL- manga för personer med svår intellektuell funktionsnedsättning

Kapitel 6: Manifest för LL- manga

- Använd inte grova skisser.
- Undvik symboler som kräver förförståelse.
- Sträva efter enkla kompositioner/placering av rutor.
- Följ noga den kronologiska ordningen.
- Undvik uttryck i metaforer (typiskt för manga).
- Liten informationsmängd i varje ruta
- Sträva efter korta och enkla meningar i en dialog med tydliga bilder .
- Undvik berättarröst.
- Använd regelbundna rutor: inga genombrytningar, annorlunda form, flera scener i en och samma ruta.

Tack!

Junko Söderman

Mångspråksbibliotekarie,
enheten Urval

www.mtm.se

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

